

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Vehmas, Hanna-Mari

Title: Jypikylän jäältä Änäri-kaukaloihin

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Vehmas & Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto, 2018.

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Vehmas, H.-M. (2018, 72). Jypikylän jäältä Änäri-kaukaloihin. SAM Magazine, (4), 41.
http://portfolio-web.ess.fi/www/SuomiAmerikkaYhdistys/2018Suomi-USA_No4/index.html#/40/

Jypikylän jäiltä Änäri-kaukaloihin

UUDEEN VIIMEISEN sporttikolumnini aiheeksi sopinee vuodenajan mukaisesti jääkiekko eli lätkä. Kiekko-kausi käy kuumana sekä täällä kotimaan Liigassa että Pohjois-Amerikan NHL:ssä. Marraskuun pimeydessä meitä jyvaskyläläisiä hieman huolestuttaa kotijoukkueemme Jypin nihkeä alkukausi.

Vaikka tiedämme varsin hyvin, että huippu-urheilu on yllätyksellistä, ja menetys voi joskus olla hyvinkin pienestä kiinni, on vaarana, että toistuvat häviöt jäällä luovat tappiotunnelmaa, jonka seurauksena yleisö kaikkoaa lehtereiltä. Meitä suomalaisia moititaankin toisinaan liian kovasta menestyksen janosta, joka pahimmillaan johtaa oman joukkueen tai suosikkiurheilijan ”hylkäämiseen” häviöiden hetkinä. Amerikkalaisia sen sijaan luonnehditaan ”uskollisiksi” faneiksi, jotka ovat joukkueeseen sioutuneina tukemassa (etenkin taloudellisesti) urheiluidolejaan myös huonoina aikoina. Tästä meillä suomalaisilla voisikin olla jotain yhdysvaltalaisilta faneilta opittavaa.

Tutkimusten mukaan huippu-urheilu tuottaa valtaosalle suomalaisia hyvää mieltä. Erityisen hyvää mieltä nimenomaan jääkiekon saralla meille jyvaskyläläisille on tuottanut oman kylän kasvatti, tyttärenikin opinahjo Kilpisen yläkoulun alumni **Olli Määttä**.

Pittsburgh Penguinsien luottopakki on osoittanut, että tavallisesta keskisuomalaisesta nuorukaisesta voi ahkeruudella, sinnikkyydellä, vaatimattomuudella ja luonnollisuudella kasvaa maailmanluokan urheilutähti. Kaksinkertainen Stanley Cup –voittaja ei ole menestyksestään ylpistynyt eikä unohtanut kotikaupunkiaan, vaan pitää yhteyttä Jyvaskylään. Tästä oivana esimerkkinä Kanadan maljan näytille tuomille entisen koulun oppilaille pari vuotta sitten. Tilaisuus oli huikea spehtaakkeli Kilpisen koulun oppilaille ja henkilökunnalle!

Kuriositeettina mainittakoon muuten, että jos tähtää huippujääkiekkoilijaksi, kannattaa olla syntynyt alkuvuodesta. Tätä on selvitetty kanadalaisten ammattilaiskiekkoilijoiden ja NHL:ssä pelaavien ulkomaalaisten syntymävuosia käsittelevässä tutkimuksessa. Suurin osa ammattilaiskiekkoilijoista näyttäisi olevan syntynyt joko ensimmäisen tai toisen vuosineljänneksen aikana. Olli Määttä tekee tähän sääntöön poikkeuksen, sillä hänen syntymäpäivänsä on elokuussa.

Kriittinen lukija havahtuu pohtimaan sitä, kuinka varhaisessa vaiheessa ja miten systemaattisesti juniorikiekkoilijoiden harjoittelu tehostuu, jos alkuvuonna syntymisen tuoma tasoero säilyy aikuis-kiekkoiluun saakka. Lisäksi on syytä pohtia, onko

suhteellisella ikävaikutuksella kaukalossa esiintyvää väkivaltaa lisäävä vaikutus, jos alkuvuonna syntyneiden fyysiset ominaisuudet edistävät kiekkoilu-uralla menestymistä. Jääkiekon väkivaltaisuus ja pelaajien terveyttä uhkaavat taklaukset ovat puhuttaneet viime aikoina, ja niistä on aidosti syytä olla huolissaan.

Lätkäkulttuurin positiivinen puoli sen sijaan ilahdutti, kun vierailin lasteni kanssa keväällä 2017 Toronton Hockey Hall of Famessa. Oli hienoa todeta, kuinka paljon suomalaiset pelaajat ovat saaneet huomiota jääkiekkopyhätön eri osastoilla. Jo kliseeksi kulunut toteamus siitä, kuinka urheilu on bisnestä Yhdysvalloissa, vaan ei Suomessa, ei tässä lajissa päde. Jääkiekkoilusta voi aidosti saada ammatin myös Suomessa. Lahjakkaimmille ja onnekkaimmille rahakkaita työsopimuksia on tarjolla myös Suomen rajojen ulkopuolella erityisesti NHL:ssä, Keski-Euroopan sarjoissa sekä pääosin itäeurooppalaisista joukkueista koostuvassa KHL:ssä. Arvioiden mukaan noin 300–500 suomalaista kiekkoilee ammatikseen ulkomailla. Ei liene liioiteltua väittää, että Suomen ja Yhdysvaltain molemminpuolinen tunnettuus ja ystävyys on saanut positiivisia vaikutteita myös jääkiekon ja suomalaisten NHL-pelaajien ansiosta.

Hyvää ja liikunnallista joulua!

Hanna Vehmas

Hanna Vehmas työskentelee Jyvaskylän yliopiston Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa yliopistonlehtorina. Hänen opetusalaansa on liikuntasosiologian ja liikuntahallinnon kansainvälinen koulutus.